

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
“Goce Delcev” University – Stip
Факултет за образовни науки
Faculty of Educational Sciences

UDK 378 (497.7)

ISSN 1409-9187

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ANNUAL MISCELLANEOUS
COLLECTION

Штип – Stip
2012

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ
YEARBOOK
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCES**

За издавачот

проф. д-р Никола Смилков

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
Проф. д-р Никола Смилков
Доц. д-р Кирил Барбареев
Проф. д-р Блаже Китанов
Проф. д-р Кирил Цацков

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph.D.
Prof. Liljana Gudeva, Ph.D.
Prof. Nikola Smilkov, Ph.D.
Ass.Prof. Kiril Barbareev, Ph.D.
Prof. Blaze Kitanov, Ph.D.
Prof. Kiril Cackov, Ph.D.

Редакциски одбор

Проф. д-р Ленче Милошева
Проф. д-р Снежана Ставрева-Веселиновска
Асс. д-р Билјана Попеска
Проф. д-р Владо Петровски
Проф. д-р Снежана Мирасчиева
Проф. д-р Емилија Петрова Ѓоргева
Проф. д-р Виолета Николовска

Editorial staff

Prof. Lence Miloseva, Ph.D.
Prof. Snezana S. Veselinovska, Ph.D.
Ass. Biljana Popeska, Ph.D.
Prof. Vlado Petrovski, Ph.D.
Prof. Snezana Mirascieva, Ph.D.
Prof. Emilija P. Gorgeva, Ph.D.
Prof. Violeta Nikolovska, Ph.D.

Одговорен и главен уредник

Проф. д-р Соња Петровска

Managing editor

Prof. Sonja Petrovska, Ph.D.

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Виш лектор м-р Снежана Кирова
(англиски јазик)

Language editor

Danica Gavrilovska- Atanasovska
(Macedonian)
Snezana Kirova, M.A
(English)

Лектура

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Виш лектор м-р Снежана Кирова
(англиски јазик)

Lecture

Danica Gavrilovska- Atanasovska
(Macedonian)
Snezana Kirova, M.A
(English)

Техничко уредување

Славе Димитров
Благој Михов

Technical editor

Slave Dimitrov
Blagoj Mihov

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Факултет за образовни науки
Крсте Мисирков бб
п.фах 201, 2000 Штип
Р.Македонија

Address of the editorial office
Goce Delcev University – Stip
Faculty of educational sciences
Krste Misirkov b.b.,
PO box 201, 2000 Stip,
R Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

РАСКАЗИТЕ-ЗАПИСИТЕ НА АЦО ШОПОВ проф. д-р Блаже Китанов STORYES- NOTES OF ACO SHOPOV Ph.D Blaze Kitanov	7
ПРОФЕСИОНАЛНИОТ РАЗВОЈ НА НАСТАВНИЦИТЕ ОД АГОЛОТ НА МЕНАџЕРОТ ВО УЧИЛИШТЕТО проф.д-р Снежана Мирасчиева PROFFESIONAL DEVELOPMENT OF THE TEACHERS FROM THE ANGLE OF SCHOOL MENAGERS Ass. Prof. Snezana Mirascieva, Ph.D.	19
КРИЗА И КРИТИКА НА УЧИЛИШТЕТО ВО 20 ВЕК проф.д-р Соња Петровска CRISIS AND CRITIQUE OF SCHOOL SYSTEM IN 20-TH CENTURY Prof. Sonja Petrovska, Ph.D.	31
МАНИФЕСТАЦИЈА, МЕРЕЊЕ И ВРЕДНУВАЊЕ НА БРЗИНАТА КАЈ ДЕЦА НА ШЕСТГОДИШНА ВОЗРАСТ асс.д-р Билјана Попеска, проф. д-р Орце Митевски MANIFESTATION, MEASUREMENT AND ASSESSMENT OF SPEED AT 6 YEARS OLD CHILDREN Ass. Biljana Popeska, Ph.D., Prof. Orce Mitevski, Ph.D.	43
УМЕТНОСТ НА МАРГИНИТЕ проф.д-р Виолета Николовска ART OF THE MARGINS Prof.Violeta Nikolovska, Ph.D.	53
ВМРО (Обединета) ВО ШТИП МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ проф.д-р Кирил Цацков	63
ЛИЧНОСТА НА НАСТАВНИКОТ И АТМОСФЕРАТА ВО ОДДЕЛЕНИЕТО асс. д-р Деспина Сивевска TEACHER PERSONALITY AND CLASSROOM CLIMATE Ass. Despina Sivevska, Ph.D.	69

**МУЛТИКУЛТУРИЗАМ-ЕТНИЧКИ КОНФЛИКТ КАКО
ОПШТЕСТВЕН ФЕНОМЕН- ПРИЧИНИ И АНАТОМИЈА НА
КОНФЛИКТОТ**

асс. м-р Даниела Коцева, проф. д-р Владо Петровски

**MULTIKULTURE- ETHNIC CONFLICT AS A SOCIAL
PHENOMENON-ANATOMY AND CAUSES OF CONFLICT**

ass. M.A Daniela Koceva, PhD. Vlado Petrovski77

**ПРИМЕНА НА НАСТАВНИТЕ СРЕДСТВА ВО НАСТАВАТА ПО
МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ**

м-р Ленче Насев

USE OF LEARNING MEDIA IN MUSIC EDUCATION

Lence Nasev, M.A.....85

**РИЗИЧНО И ИМПУЛСИВНО ОДНЕСУВАЊЕ, ДЕПРЕСИЈА КАЈ
АДОЛЕСЦЕНТИ, НИЗ ПРИЗМА НА NEUROIMAGING СТУДИИ
НА РАЗВОЈ НА МОЗОК**

проф.д-р Ленче Милошева, д-р Владимир Милошев

**RISK AND IMPULSIVE BEHAVIOR, DEPRESSION AMONG
ADOLESCENTS THROUGH THE PRISM OF NEUROIMAGING
STUDIES OF BRAIN DEVELOPMENT**

Prof. Lence Miloseva, Ph.D., Vladimir Milosev, MD.....95

КОМПЕТЕНЦИИ НА НАСТАВНИКОТ МЕНАџЕР

проф. д-р Емилија Петрова Ѓоргева, Татјана Атанасоска

TEACHER COMPETENCES MENAGER

Prof.Emilija Petrova Gorgeva, Ph.D., Tatjana Atanasoska117

**КАКО И ЗОШТО ДА СЕ ВКЛУЧИ ЕКОЛОШКОТО
ВОСПИТАНИЕ НА ЧАСОВИ ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК КАКО
ВТОР СТРАНСКИ ЈАЗИК?**

**проф. д-р Снежана Ставрева Веселиновска, проф.м-р Снежана
Кирова**

**HOW AND WHY SHOULD ENVIRONMENTAL EDUCATION BE
INCORPORATED INTO TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN/
SECOND LANGUAGE**

**Prof.Snezana Stavreva Veselinovska, Ph.D., Prof. Snezana Kirova,
M.A.....125**

УДК: 316.485-021.542

Стручен труд
Professional paper

МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ - ЕТНИЧКИ КОНФЛИКТ КАКО ОПШТЕСТВЕН ФЕНОМЕН - ПРИЧИНИ И АНАТОМИЈА НА КОНФЛИКТТОТ

м-р Даниела Коцева, проф. д-р Владо Петровски

Апстракт

Многу луѓе се надеваа дека 20 и 21 век ќе се слават како години кога конечно ќе се оствари долгоочекуваниот сон за обединета Европа, но сега се чини дека тие години ќе останат во сеќавање како години на драматична, честопати жестока дезинтеграција и распарчување.

Денес низ целиот свет постои вистинска епидемија на вооружени граѓански или интернационални конфликти поттикнати од силни струи на агресивен етнички национализам - често се мисли дека тие се „внатрешни“, но можат брзо да се прошират надвор од границите на националните држави.

Меѓународната заедница почна да ја сфаќа потенцијалната сериозност на овие различни конфликти.

Конфликтот претставува постојана содржина на општественото и социјалното егзистирање на различни нивоа. Како феномен којшто претставува деструктивно однесување и вклучува насилство, конфликтот се дефинира како „динамичен феномен, манифестен конфликтен процес составен од фази на иницирање, ескалација, контролирано одржување, стивнување и разрешување».

Теоретичарите на конфликтот ја истакнуваат важноста и на „хроничниот“ или „конфликтот со длабоки корени“, кој се пренесува од генерација на генерација, бидејќи продира во психолошките потреби за свој личен идентитет и сигурност, за групно припаѓање и за (само)почитување.

Светските научни кругови се преокупирани со обидите да го објаснат феноменот на етничките конфликти и новите форми на меѓуетничките односи, кои станаа потенцијална опасност за демократиите и светскиот мир. Обединетите нации (UNCHR, 2002) сметаат дека „етничките» конфликти се доминантна форма на антагонизми, спротивности и немири во 20 век.

Клучни зборови: *малцинства, национализам, човекови права, нееднаквост, територија.*

MULTIKULTURE- ETHNIC CONFLICT AS A SOCIAL PHENOMENON- ANATOMY AND CAUSES OF CONFLICT

ass. M.A Daniela Koceva, PhD. Vlado Petrovski

Abstract

It was hoped that the XXth and XXIst century will be celebrated for therealization of the long-awaited dream of a united Europe, but now it seems that those years will remain in the memory as the years of dramatic, often bitter disintegration and fragmentation.

Today, around the world, there is a real outbreak of armed civil or international conflicts spurred by strong currents of aggressive ethnic nationalism - often thought to be “internal”, but can quickly expand beyond the boundaries of the nation’s state.

The international community has begun to realize the potential seriousness of these various conflicts.

A conflict is a constant content of the social existence at various levels. As a phenomenon which represents destructive behavior including violence, conflict is defined as “a dynamic phenomenon, a manifested conflicting process composed of stages of initiation, escalation, controlled maintenance, silencing and dismissal.”

Conflict theorists stress the importance of “chronic” or “deep-rooted conflict”, which is transferred from one generation to another, because it penetrates into the psychological needs for personal identity and security, to belong to a group and for (self) respect.

The world scientific society is preoccupied trying to explain the phenomenon of ethnic conflicts and the new forms of inter-ethnic relations, which are becoming a potential threat to democracy and world peace. United Nations (UNCHR, 2002) believe that “ethnic” conflicts are a dominant form of antagonisms, contradiction and riots in the twentieth century.

Keywords: *minorities, nationalism, human rights, inequality, territory.*

Вовед

Етничките и културните конфликти претставуваат дел од социо-политичкиот систем или избувнуваат водејќи кон насилство и деструкција на системот. Се поставуваат термилошки дилеми за тоа како треба да се окарактеризираат новите форми на конфликти ширум светот: „внатрешни конфликти” (Brown, 1996), „нови војни” (Kaldor and Vashee, 1997), „мали војни” (Harding, 1994), „граѓански војни” (King, 1997), „етнички конфликти” (Stavenhagen, 1996), „војни во постколонијалните држави” (Van de Gooret, 1996), „длабоко вкоренет конфликт” (deep-rooted conflict, Barton J.), „нескротлив конфликт” (untractable conflict, Kriesberg), „продолжен социјален конфликт”, (protracted social conflict, Azar) итн.

Светот го карактеризираат мултиетнички држави: 82% од сите независни држави во светот имаат две или повеќе етнички групи во својот национален состав. Најзабележителен белег на земјите од Источна и Југоисточна Европа е нивната етничка и културна хетерогеност. Комплексните историски процеси кои се одвивале во минатото во овие региони креирале држави со етнички различности во својата национална композиција. Овие процеси резултирале со интензивно меѓуетничко мешање.

Причини и појава на етничкиот конфликт

Постојат различни општоприфатени причини кои го објаснуваат јавувањето и преродбата на етничките конфликти и етничкиот национализам. Додека силните етнички идеологии имаат тенденција да не заведат со митот дека европските држави се етнички хомогени, истражувањата откриваат дека постојат многу политички мобилизирани етнички групи, кои предизвикуваат низа закани за стабилноста на државите во коишто живеат. Противречноста меѓу распространетото теориско прифаќање на правото на самоопределување и подеднакво распространетото во практиката одбивање на државите да го толерираат сопственото распарчување е главна причина за оваа преродба на етничкиот национализам и етничките конфликти.

Во другите, дополнителни фактори кои влијаат врз појавата на етно-политичката мобилизација спаѓа и бранот на демократизацијата што се прошири низ Источна и Југоисточна Европа, отуѓеноста од сè побезличните бирократски и централизирани држави и сè поголемата важност на еднонационалните политички партии и движења. На крај, подобрувањето на масовната комуникација им овозможи на државите поефикасно да ги наложат доминантните национални култури и симболи во приватните животи на припадниците на малцинските етнички групи. Според тоа, буењето на етничкиот национализам или етничкиот конфликт може да се гледа како обид да се задржи или одново да се создаде чувство за идентитет и заедница под заканата од културната асимилација или уништување, но исто така и како обид за остварување на етничките, малцински аспирации за поширока независност или автономија.

Не постои единствена причина за етнички конфликт, ниту пак, постои каков било единечен предуслов за одржувањето на меѓуетничкиот мир. Значи јасно е дека процесот на создавање нации истовремено создава национални малцинства.

Периферните етнички групи, што се дефинираат како национални малцинства во исполитизираната клима карактеристична за формирањето на нациите-држави ја отфрлаат легитимноста на државата од причини што во истата доминира туѓа група. Национализмот, изедначувајќи ја верноста кон државата со припадноста кон нацијата, по дефиниција ги трансформира членовите на националните малцинства во непријатели на државата. Овие национални малцинства се потенцијални нации и сепаратистички движења во коишто тие се ангажираат, честопати водат кон создавање на други нации-држави, понови, дури и помали. Национализмот мрести контранационализам,

нациите-држави во себе го содржат семето на сопственото уништување. Ова е дилемата со којашто се соочуваат националните движења. За да ги заштитат своите единствени култури и истории, тие мораат да создадат нации-држави токму по моделот на оние против коишто се бореа. Меѓутоа, правејќи го токму тоа, тие ги „поставуваат темелите за внатрешна ерозија“ токму на тие култури што бараат да се заштитат.

Етнички конфликти

Подлабокото разбирање на етничките конфликти зависи од разбирањето на бројните аспекти на етничките односи и етничката интеракција меѓу етничките групи. Во контекст на изнаоѓањето на причините за етничките конфликти, општествените науки сè уште се далеку од приближувањето на објаснувања. Тие одат кон оценките дека причините се многустрани, меѓузависни и променливи. Општествените науки даваат бројни сознанија и истражувачки податоци кои го објаснуваат феноменот на етнополитичка мобилизација и развојот на етничките конфликти. Научните објаснувања во однос на заедницата на вооружените конфликти одат во насока на истакнување на заемната поврзаност меѓу економските состојби, односно долготрајната економска и политичка нееднаквост, кршењето на човековите права итн.

Значаен фактор во разгледувањето и објаснувањето на етничките конфликти е одговорот на прашањето: како различни актери - етнички групи или држави ја разбираат и гледаат територијата?

За етничките групи територијата е важен дел од групната идентификација и етничкиот идентитет. Контролата врз одредена територија, за државата, па и за една етничка група значи обезбеден идентитет. За државата контролата врз територијата е директно поврзана со нејзиниот физички опстанок (територијалниот суверенитет и интегритет се темелни вредности за државата и за нејзината унитарност). Кога две етнички групи или две држави сметаат дека имаат право да контролираат иста територија или дел од територијата на една држава, како гаранција за својот опстанок, тогаш се јавува конфликт како резултат на судирот на интереси.

Етничките групи покажуваат поголем интерес за контрола на територијата со која географски и историски се поврзани и во која бројно се концентрирани, отколку за територијата на која тие се дисперзирани или малубројни. Контролата над територијата и за етничката група и за државата е круцијален фактор за опстанок и стабилност. Родното место (татковината) е специфична категорија на територија, што лежи во основата на идентитетот на етничката група. Тоа не е објект кој може да биде променет, туку претставува неделив атрибут на групниот идентитет.

Од ова се гледа зошто припадниците на етничката група се подготвени да се жртвуваат за да ја воспостават контролата над територијата која ја сметаат за родно место/грутка бидејќи тоа значи можност за употреба на својот јазик, културно изразување и верска практика. Токму оваа интимна врска

со територијата која се смета за татковина и идентитетската компонента на територијалноста ги разликува етничките групи од државата.

Кога одредена етничка група ќе заклучи дека контролира одреден дел од територијата на државата и кога верува во легитимноста на тоа право, настапува ситуација во која барањата на етничката група ги надминуваат границите на основни и преминуваат кон посебни барања. Контролата над определена територија и веројатноста тоа да доведе до посебни етнички барања, зависи од физичката дистрибуција на етничката група и нејзините припадници на територијата на државата.

Во основата на легитимноста на барањето на етничката група за територијална автономија лежат два принципа: родното место или местото на живеење и владеењето на мнозинството.

Според првиот принцип, припадниците на етничката група сметаат дека правото на контрола врз територијата која тие ја сметаат за родна грутка произлегува од историскиот континуитет и приврзаност кон неа. Контролата над таа територија е од витално значење за етничката група, зашто од тоа зависи како ќе се дистрибуираат економските и политичките ресурси, колку странци можат да емигрираат на таа територија, кој јазик ќе се употребува и финансира итн.

Како пример за дилемата во врска со овие два принципа ќе се земе територијата на Косово. И Србите и Албанците на Косово настојуваат да ја контролираат територијата на покраината, повикувајќи се на нивната историска важност на територијата во создавањето на нивниот национален идентитет. И Србите и Албанците во Косово имаат легитимно право на тоа, меѓутоа, Албанците имаат нешто што Србите го немаат, а тоа е мнозинството.

Принципот на владеењето на мнозинството е едноставно, ако една етничка група претставува педесет проценти или повеќе од популацијата во даден регион, таа може да управува. Како и принципот на легитимноста, така и правилото на мнозинството е значајно од три причини. Прво, тоа е еден од важните демократски принципи. Ова имплицира дека ако демократијата се гледа како легитимитет, тогаш сите барања базирани врз мнозинскиот статус мораат, исто така, да се согледуваат како легитимни. Второ, мнозинството е квантитативно и лесно препознатливо. Трето, мнозинското правило честопати овозможува етнополитичка мобилизација и солидарност во решавањето на постојаните колективни проблеми, односно мнозинскиот принцип овозможува етно политичка колективна акција, вклучително и насилните методи во промовирање и публикување на своите интереси.

Анатомија на конфликтот

Постојат два вида цели на конфликтот: цели насочени кон успех и цели насочени кон конфликт.

„Кон успех насочени цели“ се единствените во кои „упорната страна ќе постигне одреден пораст кај својата моќ, воената безбедност, економската благосостојба, идеолошката поддршка или, пак, ќе го казни својот непријател“.

„Кон конфликтот насочена цел” го претставува местото каде што „упорната страна ќе постигне определено повисоко ниво на националниот динамизам, националната чест, позиција, влијанието на некоја внатрешна група врз некоја друга, односно ќе постигне зголемен број на работни места или, пак, зголемен национален профил, сето тоа како резултата на инволвираноста во конфликтот и, речиси, без оглед на неговиот исход.

Постојат шест фази на конфликтот:

Конфликтот претставува дел од „спорот”. Ваквите спорови поминуваат низ серија фази. Во рамките на секоја фаза функционираат сили кои од своја страна ќе го насочат спорот во правец на негово решавање или, пак, во правец на „појавување на непријателства”. За да постои каков било спор, потребно е да постојат две страни. Во контекст на потребата на трудот спор има кога целите на двете групи не се компатибилни. Оваа фаза е наречена уште и фаза на оспорување.

„*Фазата пред појавата на непријателствата*” започнува кога една од „страните“ на спорот се одлучува за воената опција или, пак, кога веќе ја доведува таа опција. Втората фаза, во која употребата на вооружената сила станува потенцијално возможна или во најмала рака барем „основано е очекувана”. Ова може да вклучи некој знак на сила, движење или паравоена формација, зголемени нивоа на подготвеност, делумна мобилизација итн.

Кога целите стануваат „поцврсто фиксирани”, а можноста за компромис се намалува, конфликтот може да мине во третата фаза „почеток на непријателствата”. Ова може да се случи намерно или, пак, случајно. За време на непријателствата вооружениот конфликт се јавува заради остварување на воени цели, а можна е и појава на интензивирање на тој напор. Многумина аналитичари „интензивирањето” би го нарекле „ескалација на употребените средства” или пак „ескалација на начините на кои се употребени тие средства”.

Штом ќе бидат завршени непријателствата, од кои било причини, конфликтот се движи во четвртата фаза, односно во „*фазата по завршувањето на непријателствата*”. Во текот на оваа фаза конфликтот може да продолжи, но борбата во најмала рака е барем привремено суспендирана. Во оваа фаза барем една од страните на спорот сè уште го одредува со воена терминологија. Ако „кавгата” не може да се насочи во правец на некоја форма на „мирољубиво решение” тогаш е можно таа да се врати во фазата на непријателствата. Меѓутоа, штом ќе престане употребата на воените средства, конфликтот се завршува. Но, спорот може сè уште да остане. Конфликтот престанува кога спорот повеќе не се одредува во воени термини-реални или потенцијални.

Петтата фаза е „фазата на оспорувањето”. Всушност, воената опција е отфрлена, но во спорот сè уште има нерешени прашања - тие може но не мора да бидат почетните прашања - во овој случај, конфликтот е завршен, но тоа не е случај и со спорот. Се разбира, она што за едната страна претставува решение за другата може да претставува спор. Ако страните успеат во решавањето на прашањето, или, пак ако престанат да водат грижа за тоа прашање, тогаш спорот е решен.

Решението како шеста и финална фаза - историски гледано е постигната во мал број конфликти. Најчесто циклусите на спорот се враќаат назад на почетокот на тој процес. Семето на следниот конфликт честопати е посеано во актуелниот конфликт. Ова особено е точно во случаите кога се нема чиста визија во поглед на фазата на непријателствата.

Разрешување на конфликтите

Постојат шест главни начини на кои можат да бидат завршени спорите/конфликтите. Конфликтниот дел, спорот, може да се заврши со „примирје“ или „прекин на огнот“. Вториот вид „крај на конфликтот“ претставува склучување „формален мировен договор“. Во некои случаи со таквите договори се сака да се означи изворот на почетниот спор. Формалните мировни договори, како резултат на потребното време за преговарање до нивното склучување, денес престанаа да бидат „средство за завршување на конфликтот“. Меѓутоа, тие се средства за завршување на спорови или, во најмала рака, средства за управување на спорови.

Третиот механизам за завршување на конфликт, а исто така и за завршување на спор, претставува „заедничкиот политички договор“. Овој вид договор обично го стимулира начинот на кој ќе биде завршен конфликтот, а може да го индицира и начинот на кој ќе биде сочуван мирот. Кога егзистенцијата на некоја држава се наоѓа во опасност, конфликтот може да биде завршен од страна на победникот со унилатерално објавување на победа. Петтата форма на завршување на конфликт претставува „капитулацијата“. Втората светска војна можеби заврши со капитулација, која потоа беше проследена со серија договори. Последната форма на завршување на конфликтот претставува ситуација кога една страна ќе се повлече од активното учество на конфликтот.

Никој не започнува војна без да му е јасно, пред сè, „каква цел треба да се постигне со помош на тој конфликт и на кој начин тоа ќе се спроведе“. Кога ја разгледуваме генезата на конфликтот и неговата анатомија мораме да ја земеме предвид средината во којашто се појавува конфликтот/спорот.

Литература

- Eugene, W. (1998), *The Handbook of interethnic coexistence*, New York: Continuum.
Horowitz, L.D. (1985), *Ethnic groups in conflict*, Los Angeles: Press Barclay.
Петровски, В. (2007), *Етничноста како фактор за образование во Република Македонија*, Штип: Педагошки факултет.
Ременска, Т.Ф. (2007), *Албанците и Македонците: Етничката интеракција во Република Македонија, пред и по конфликтот од 2001 година*; Скопје: „2-ри Август С“.